

Czytanie interaktywne – czytanie angażujące dziecko

*„Czytanie książek to najpiękniejsza zabawa, jaką
sobie ludzkość wymyśliła.”*

Wisława Szymborska

Angażujemy siebie – angażujemy dziecko.

Aby czytać interaktywnie, należy wybrać odpowiednią porę, miejsce i pozycję do czytania. Każda pora, miejsce i pozycja do czytania może być odpowiednia pod warunkiem, że rodzic i dziecko będą odczuwali komfort, będą mogli skupić uwagę na czytanych tekstach i będą mieli pełną swobodę, by porozmawiać, pośmiać się, dać upust emocjom, przytulić się, spojrzeć sobie w twarz.

Czytanie interaktywne nie powinno się ograniczać tylko do czytania na dobranoc. Przed snem dziecko powinno się wyciszyć i odpocząć, więc dobór lektur musi być adekwatny. Nie zawsze wieczorne czytanie sprzyja czytaniu interaktywnemu... Pod koniec dnia rodzic, czytając dziecku do poduszki, nie angażuje się w ten proces wystarczająco. Podczas lektury często planuje w myślach, co będzie robił za chwilę (np. muszę jeszcze nastawić pranie, przygotować mięso na jutrzejszy obiad, a rano koniecznie umówić się na wizytę do dentysty). Dorosły biernie czyta, a dziecko biernie słucha.

Obcowanie z książką powinno być zabawą, rozrywką, pobudzającą do myślenia, do działania. To od dorosłego zależy, czy czytanie książki będzie wspólnym doświadczeniem czy biernym odtwarzaniem.

Wspólne doświadczenie

Interaktywne czytanie silnie stymuluje rozwój umysłowy dziecka.

Badania pokazują, że praktyka ta nie tylko poszerza zakres słownictwa, ale także zwiększa iloraz inteligencji dzieci.

Interaktywne czytanie z dziećmi poniżej 4 roku życia jest skuteczną metodą podwyższania ilorazu inteligencji nawet do 6 punktów.

Dzieci, z którymi rodzice czytali interaktywnie wyprzedzały dzieci z grupy kontrolnej aż o 8,5 miesiąca w teście umiejętności opisywania.

Zasady czytania interaktywnego

Czytanie na głos.

Czytając z dzieckiem należy pamiętać, aby modulować głos. Używając zróżnicowanej intonacji, tempa, barwy głosu dopasowanej do treści, do charakteru bohaterów ułatwiamy m. in. rozumienie treści, rozumienie emocji towarzyszących bohaterom, pomagamy dziecku uczyć się rozpoznawania własnych emocji. Głośnemu czytaniu obowiązkowo powinna towarzyszyć zróżnicowana mimika twarzy oraz od czasu do czasu wplatane gesty.

W czytanie tekstu można zaangażować dziecko. Jeśli potrafi czytać, możemy zaproponować, aby odczytywało wybrane fragmenty (pojedyncze słowa, krótkie zdania), np. wypowiedzi ulubionego bohatera. Nie powinniśmy zmuszać pociechy do samodzielnego czytania. Kilkułatek, który jeszcze nie czyta lub dla którego czytanie jest trudne, może uzupełniać tekst, np. poprzez dokańczanie zdań, dopowiadanie rymujących się wyrazów w tekście, rozwijanie jakiegoś opisu lub wypowiedzi postaci według własnego uznania, wymyślanie innego zakończenia, tworzenie ciągu dalszego historii tak, jak podpowiada wyobraźnia. Dziecko bawi się głosem, dobierając do sytuacji lub postaci właściwą barwę, intonację, tempo. Zazwyczaj towarzyszą temu odpowiednie ruchy zarówno twarzy jak i całego ciała. Możliwa jest wówczas swobodna ekspresja głosu i ciała.

Zadawanie pytań otwartych.

W czytanie tekstu powinny być wplatane pytania otwarte czyli takie, na które dziecko może udzielić swobodnej rozbudowanej odpowiedzi. Należy unikać lub mocno ograniczać zadawanie pytań zamkniętych, które generują odpowiedź: tak, nie.

Rodzaj zadawanych pytań i sposób ich formułowania angażuje dziecko do tworzenia odpowiedzi oraz mocno wpływa na rozwój słownictwa oraz gramatyki (poprawnego tworzenia wypowiedzi).

Dlaczego baranek Bronek nie mógł zasnąć?
Czego potrzebował Kastor do zrobienia babki?

Parafrazowanie – powtarzanie i wzbogacanie wypowiedzi.

Czytanie dziecku książki to okazja do zadawania pytań i wyrażania myśli, do prowadzenia rozmowy. Czytając interaktywnie, rozwijamy zasób słownictwa dziecka, uczymy budowania różnego typu zdań złożonych, tworzenia zdań rozwiniętych. Wspólnie spędzony czas przy czytaniu owocuje

rozwijaniem kompetencji językowych dziecka (nieuświadomionej wiedzy na temat budowania zdań gramatycznie poprawnych i sensownych).

Powtarzamy słowa i zdania użyte przez dziecko i wzbogacamy je odpowiednio:

dziecko: Baranek nie mógł zasnąć.

rodzic: Tak. Baranek Broniek nie mógł zasnąć, bo było mu niewygodnie.

dziecko: Kastor upiekł babkę.

rodzic: Masz rację. Bóbr Kastor upiekł pyszną babkę dla Maciusia.

Czytanie rozwija wyobraźnię – w czasie czytania w wyobraźni pojawiają się różnorodne miejsca, w którym rozgrywa się akcja, odtwarzany jest wizerunek bohaterów, ich mimika, sposób zachowania.

Czytanie poprawia koncentrację i pamięć – czytanie książki wymusza na czytającym i na słuchaczu skupienie i koncentrację. Czytelnik bardzo często towarzyszy bohaterowi podczas rozwiązywania różnych łamigłówek, razem z bohaterem stara się wyjaśniać zagadki. Niemalże w każdej książce, która zainteresuje dziecko znajdują się zabawne zwroty, rymowane fragmenty lub całe wierszyki, których szybko uczy się na pamięć i powtarza z rozbawieniem.

Czytanie wzbogaca słownictwo – podczas czytania dziecko poznaje nowe, zwroty, pojęcia, odkrywa nowe miejsca, doświadcza nowych emocji, napotyka na różnorodne postacie, które nie istnieją w świecie realnym lub których nie ma okazji spotkać w swoim otoczeniu. Słów uczy się nie w oderwaniu od całości, ale w konkretnych zdaniach, co skutkuje tym, że dziecko zaczyna używać poprawnych form na co dzień.

Czytanie pomaga rozwijać myślenie przyczynowo – skutkowe - lektura książek pobudza do przewidywania tego, co będzie za chwilę, jak postąpi bohater, jaki będzie efekt jego działań, jak zakończy się historia. Rozmawiając o treści książki, dziecko zastanawia się, co by było, gdyby bohater postąpił inaczej, wymyśla ciąg dalszy opowieści lub zmienia zakończenie. Pod wpływem lektury dziecko potrafi przenieść różne sytuacje z książek do życia codziennego, zazwyczaj podświadomie, ale dzięki temu uczy się wiele rzeczy przewidzieć i z wieloma sobie poradzić.

Czytanie interaktywne sprawia, że opowieść wychodzi poza okładki książki

Po zamknięciu książki bardzo często dziecko chce raz jeszcze doświadczać przygód bohaterów. Jest to świetna okazja do wymyślania nowych zabaw, różnych form aktywności dziecka, podczas których młody czytelnik wraz z rodzeństwem i rodzicami wciela się w postacie książkowe, przygotowuje różne rekwizyty, elementy scenografii. Bardzo często niektóre (zwykle te zabawne) wypowiedzi bohaterów lub fragmenty tekstów są cytowane przez całą rodzinę. Treść wielu książek przywoływana jest na co dzień, podczas sytuacji, w których uczestniczy dziecko, a które przypominają przeczytane przygody.

Aby czytanie było dla dziecka przyjemnością już od pierwszych miesięcy należy:

- czytać każdego dnia i sprawić, aby było to miłym rytuałem,
- ułatwić dziecku dostęp do książek, które powinny znajdować się w zasięgu małych rączek nie tylko w domu, ale również w samochodzie, w torebce,
- czytać wtedy, gdy nigdzie się nie spieszymy,
- czytać powoli krótkie zdania, używać wielu wyrazów dźwiękonaśladowczych (podczas pierwszych spotkań z książką),
- modulować brzmienie głosu, przyspieszać, robić pauzy, czytać głosem ożywionym, wydawać odgłosy towarzyszące wydarzeniom fabuły,
- wskazywać palcem szczegóły na ilustracjach (ludzi, przedmioty), podawać ich nazwy, imiona,

- pozwolić dziecku przewracać strony,
- jeśli dziecko ma ulubioną książeczkę, czytać mu tyle razy, ile zechce,
- od czasu do czasu przerywać czytanie i zadawać pytania dotyczące tekstu (kto?, co?, gdzie? co według dziecka wydarzy się dalej),
- po skończonej bajce porozmawiać o treści, bohaterach, nowych słowach, które się pojawiły (czytając, możemy mówić o sprawach, które są trudne: o rozstaniu, o złości, o zawiści),
- po skończonej lekturze można poprosić dziecko, aby opowiedziało bajkę własnymi słowami, wskazywać powiązanie książki z rzeczywistością, np. „ten bohater ma kotka, tak samo jak twoja przyjaciółka Ania”,
- dawać dziecku dobry przykład, spędzając wolny czas z książką.

Czytanie dziecku to jedna z najważniejszych czynności wspomagających rozwój malca.

mgr Katarzyna Słysz
logopeda